

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

Joi 24 Iuliu st. v.

5 August st. n.

Va esi joi'a și duminică.

Redacțiunea în

Közép-utca nr. 395.

Nr. 55.

ANUL XVI.

1880.

Pretiu pe unu anu 10 fl.

Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$

de anu 2 fl. 70 cr.

Pentru Român'a 2 galbeni.

A trei'a universitate.

În anii din urma s'a ventilatu multu în diuaristic'a ungușca necesitatea d'a se înființă înca o universitate, căci cele din Budapesta și Clușu nu mai ajungu.

La începutu eramu de parerea, că tóta treb'a este numai o apucatura cortesăca, spre a ademeni unele orașe pe timpul alegerilor, adeca o gluma pacalitoare, deci nu luaramu nici o notiță despre acestu mare evenimentu; acuma înse vedemu, că glum'a se 'ngrășa, cestiunea devine seriōsa și unele orașe și comitate începura a luptă cu totu adinsul pentru fericirea, ca acea noua universitate să se înființeze în ele; lucrul pare dara a îmbracă unu caracteru seriosu, cauta să vorbimu și noi despre el.

A trei'a universitate! Întrebarea prima ce ni punemu e acest'a: este ore necessaria aceea? Și respundemu categoric, că nu. Cele două universități, din Budapesta și din Clușu, sânt prē de ajunsu pentru micul numeru de tineretu, care la noi pōte și voiesce să faca studii mai înnalte.

Nu necesitatea este dara motivul principalu ce îndemna pe propagatorii acestei idei d'a o traduce în realitate; nu dorință d'a vedē generațiunea viitoare înaintându în sciință: ci, ceea ce la noi conduce tōte mișcamintele de progresu, adeca politic'a. Ori ce se face la noi pe ori ce terenu de cătra cei ce stau în fruntea țerei, se face totu din interesu politicu; în literatura, în școlă, în biserica vedi pretotu-îndene numai inspirațiunile politice. Acēsta politic'a a închisu gimnasiile slovacesei, acēsta a detrasu subvențiunile dela tōte institutele naționalităților, acest'a ni-a confiscatu cărțile școlare și totu acest'a vine acuma cu planul d'a mai înființă o universitate. Pentru ce? Pentru scopuri culturale? Ba. Ci pentru desnaționalisarea populațiunilor nemagiare. Ênsesi diuarele ungușeci ni-o spunu acēsta, căci, dīcu ele, dēca acea universitate s'ar face la Seghedin, ar avē o înfrurire „binefacătoare“ asupra elementului românū, germanū și sērbu din Banatu; iēr dēca s'ar înființă la Poșon, „efectul“ s'ar simți în comitatele slovacesei.

E bine, o universitate, care nu se întemeieza pe necesitate sciintifica, ci pe politica, nu pōte să aiba viitoru, ar trai numai de adi pe mâne, ar fi unu lucsu ce nu se potrivește cu budgetul nostru. Sē nu facemu lucsu pâna ce sântemu saraci, pâna ce avemu d'a suplini multe necesități.

Dar este și curiosu a vorbi de o a trei'a universitate, pâna când nici cele două ce le avemu deja, n'au ajunsu înca la acel gradu unde s'au urcatu universitățile straine. Avemu două universități, dar în ele profe-

sori? ... Ve aduceți dōr aminte, că mai anu dl ministru de culte voiă s'aduca cățva profesori din străinătate pentru unele catedre. Înainte d'a întemeia dara o universitate noua, ar fi bine, ca mai ântâiu aceste avute să se înnalte la nivoul corespundetoru.

Nu a trei'a universitate, nu școlă politică trebuie acestei țeri, ci școli de adevărata cultura, și înca cât de multe. Ajutore-se școlile de mijlocu, gimnasiile, școlile reale și comerciale; jertfēasca-se ceva și pentru instrucțiunea poporala, faca-se școli în tōte satele, respândēasca-se prin ele adeverat'a lumina, lumin'a nentunecata prin posomoritul noru al politiceii!

Școli, școli — și nu politică, iēta ce dorimu noi!

I. V.

Misteriul Noptii.

— Romanu, de Claire de Chandeneux. —

(Urmare.)

— Eu închisa? — se vaeră Ismérie. Și cu ce sūm acusata?

Nu mai decāt se 'naltă și esclamă îngrozita:

— Credeti dōra, că am furatu? Sūm acusata că am furatu! ...

— Și că ai ... omoritu, — respunse severu judecătorul de instrucțiune, credēndu că efectul acestei acuse deschise asupra Ismérie-ei va ușorā investigațiunea.

Ismérie nu grai nici unu cuvēntu. Îsi fiesă ochii spre unu punctu, apoi cadū leșinata în patu.

— Acestu incidentu ne face iērasi pedeca de o di, — dīse judecătorul de instrucțiune fără placere.

— Dta ai voitu, așā, — respunse medicul. și grabi la patul Ismérie-ei.

El întrebuintă numai decāt medicamente aspre, și nefericit'a femeia în câteva minute isi veni în ori.

Ea privi în gțuru de sine, și din ochii ei confusi se putea face conclusiunea, că scie lovitur'a cumplita care a nimerit'o mai nainte.

Îndata-ce începū a vorbi, întrebă:

— Vreu să sciu cine me acusa? — dīse ea în tonu resolutu și energiosu.

— Legea.

— Oh! dta n'ai martori.

— Vom avē și de acestia.

— Și probele?

— Portfoiul, ce gasiramu pe rochi'a dtale.

— Și-apoi?

— Urm'a hotarita a degetelor dtale pe gātul usurarului.

— Și-apoi?

— Situațiunea usurarului și a dtale în luntre.

— Și încă?

— Niște semne, pe cari le vom lamuri deplin.

— Și încă... pentru Dumnezeu?...

— Atâta-i totu ce pân'acuma ni stă la dispozițiune.

— Și pe aceste iti întemeiezi dta acuz'a înfricoșata?

— Și mai puțin decât atâta e de ajuns, pentru ca să probăm o crimă.

— Îți juru dtale, că ai pornitu pe urma rea.

— Dta ne vei spune totu, ce vei gasi necesariu pentru lamurirea acestei cauze.

— În închisóre, nu-i așa? — țise ea cu surisu amar.

— Da, în închisóre.

— Stau la dispozițiune.

Judecatorul de instrucțiune înse cu toate aceste continuă a o întrebă, esaminându-o despre fia-care minutu al serei omorului.

El împarteși Ismérie-ei responsurile simple ale familiei pescariului, din cari se vedea, că dn'a Morin a mersu târziu la ei, că pareă trista și adâncita în cugete, nu ceru bani, abia vorbi despre fiul lor, și se departă debelata.

Purtarea Ismérie-ei la pescariul numai maria banuie'l'a. Făra ndoiela putea să fia batetoru la ochi, că dn'a Morin, care cu ori ce pretiu doria să-si capete bani, nu grai despre acest'a nici unu cuventu la familia pescariului, ci se departă iritata.

Judecatorul de instrucțiune, din acest'a facu conclusiunea, că Ismérie atunce a cercetatu familia pescarului, când s'a dusu la capela, și pentru acea i fu visit'a atât de scurta, pentru că or'a convenirii eră aprópe.

De acuma totu interesul investigațiunii se concentra în convenirea lui Keiffer cu Ismérie. Lacomia de bani a lui Keiffer eră cunoscuta de toti.

Judecatorul de instrucțiune medita așa, că pretenșiunile jidanului probabilmente erau atât de esagerate, că în urmarea acelora între Keiffer și Ismérie se escă certa. Acesta se proba prin unu țeranu, de dincolo de Rhône, care rentorcându-se cătra casa, auđi din departare o convorbire forțe animata.

Ismérie fără ndoiela se află în cea mai mare iritațiune, și cu totu pretiul voiă să aiba banii, pe cari jidanul dora ierasi i-a ascunsu în pusunar. Ea voiă să aiba cu totu pretiul acesti bani!... acesti bani, cu cari putea a-si salvă onórea și pozițiunea.

Dupa acest'a se escă între ei o lupta, și eră forțe cu putintia, că femeia tinera, robusta și tare învinse ușoru pe betrânul usuraru.

Usurarul, pe care tiner'a femeia începú a-l sugrumá cu mânil-e vênjose, de siguru și-a scosu cuțitul, să se apere pe sine și să-si mântuiesca portfoiul, care deja se află la Ismérie.

El își înfipse cuțitul în peptul ei, dar împunsur'a omului de jumetate mortu nu mai putea să fia destul de tare, și femeia ranita își înfipse convulsiv unghiele în gâtul usurarului.

În lupt'a înfricoșata cadura unul peste altul. Usurarul eră sugrumatu; Ismérie leșină în urmarea perđerii de sânge.

Când judecatorul de instrucțiune întregi astfel cele petrecute, nefericit'a femeia observă îngrozita pericolul situațiunii sale.

— Sîm perduta! — esclamá dên's'a desperata.

Judecatorul de instrucțiune fu multămitu cu rezultatul, și din exclamațiunea desperata a Ismérie-ei preținse esactitatea presupunerii sale.

(Va urmá.)

B u z i a ș u .

(Buziasiu, — apa feruginosa si cu putere binecuvântătoare, — musica nationala, — damele se urescu din lips'a barbatilor, — Anna balu, — nu e pentru români, — administratiunea maghiara n'a pututu maghiari spiritul óspetilor, — dl Trefort are în gracia Buziasiu, — planu de inovatiuni grandioase, — damele române la baia.)

Acesta renumita scalda din Banatu, situata pe unu șesu frumosu între Timișóra și Lugoșu, incungurata de sate cu poporațiune în preponderantia românesca, trebuie să aiba pentru noi românii óre-care atragere, și să ne intereseze cu deosebire.

Puterea vindecătoare a apei fântanelor din Buziasu este cunoscuta în tota Europa și recunoscuta de toate capacitățile medicale. Ap'a se ține de cele feruginose „par excellence” și o folosescu individii (mai vartos femeile) cari suferu de anemia (lipsa de sânge) cu rezultatul briliantu. Se mai atribue acestor ape o putere antropogenica, ceea ce pe multe femei sterile le atrage la Buziasu, cari nu arare ori sînt țint'a glumelor și umorului óspetilor. Pentru distragere este bine îngritu. Musica e represintata prin compania negrilor din Lugoșu cu vataul Nica în frunte; acestia jóca cele mai frumoșe hore românesce în diferite locuri ale parcului de demineta pãna ser'a. Unu salonu cu piano înca stă la dispozițiunea óspetilor; parcul mare și bine arangiatu, în timpul din urma proveđutu cu coridóre acoperite dela o ospetaria pãna la alta și pãna la chioscu pentru timpu de ploia. Toate aceste stau la dispozițiunea discrețiunara a publicului, și — publicul de dame totusi se plânge de uritu!

Cine ar puté sci caus'a acestei uritiuni? Acela care a fost odata la Buziasu, și care de și dela ênsesi damele nu va auđi puternicul și în adeveru plausibilul motivu al uritului, totusi pré ușor il va aflá — în persoanele *barbatilor*, cari *lipsescu*. O scalda pentru femei pôte să aiba renumele de locu de cura, dar deca e deșerta de barbati, cur'a e forțe grea.

În ser'a de Anna balu se mai înmulțira barbatii, dar aceia alta di au și plecatu din Buziasu.

A propos Anna balu! Închipuiti-ve o espositie de toilette de mod'a cea mai noua din stof'a cea mai grea anume pentru *balu de ierna*, puse pe figure svelte și subțiri cu fetie palide, dar ochi schinteitori, cu priviri curioșe și oftătoare, aruncate asupra barbatilor, cari fără esceptiune sînt vëriti în fracu-lacu-clacu, o societate dansanta cu arangiatori betrâni, cu limba de conversare germana-maghiara, împarțita în cast'a „sângelui vënetu”, a înaltei aristocrații (lucus a non lucendo) și în aceea a pacinicilor óspeti de băi; cu unu cuventu unu balu al óspetilor din băi, cari în mare parte sînt serbi și români, și în sal'a balului totusi nu se jóca nici serbesce nici românesce — acesta este Anna balul în Buziasu. Din acestu motivu de neconsiderarea limbei, și din motivul luxului desiuchiatu, nici o familia româna n'a participatu la acestu balu, care nu se arangieza pentru distragerea óspetilor de băi, ci pentru sburdarea spaiilor (!) din giuru.

Toate câte au colóre oficiosa în băi sînt ungueresci, spiritul spontanu înse ce domnesce la poporațiunea băilor este nemțiescu și românescu, nemțiescu pentru că inteligintia din locu și giuru e nemțiesca; românesca, pentru că mai întreg'a poporațiune aparține românilor, și abia află vr'unu omu care să nu vorbësca limba noastră.

Statul are în deosebita gracia acestu stabilimentu de băi. Dl Trefort ca ministru de culte e supremul șefu al băilor, încât aceste aparținu bunurilor erarial-eclésiastice, și el onoreza cu visit'a sa des Buziasul, promitënd și permitëndu totdeuna inovatiuni în stabilimentu. Unu planu de zidiri imosantu ce va costá peste o suta de mii sta

gata de întreprinsu. Renumit'a firma de arhitecți Stamer et Wiener din Arad sînt întreprindătorii.

Dintre damele române am aflatu în Buziașu pe dn'a Brediceanu, dn'a Nedelco și ds. Peșteanu din Lugoșu, dn'a Crațiunescu, dn'a Novacu și fiic'a din Belintiu, dn'a Lazaru din Birchișu, dn'a Ardeleanu din Timișoara, dn'a Codreanu din Siciâu, dl Martinescu cu fiic'a din Lugoșu etc.

Balneofil.

C e e n o u ?

Caletori'a regelui în Galiția. Program'a caletoriei regelui prin Galiția e satorita. Maj. Sa va fi însoțitu de arhiduceii Carol Ludovic, Ludovic Victor, Albrecht, Rainer și Vilelm. În Galiția și Bucovin'a regele va petrece 20 de zile, și-apoi, însoțitu de arhiducele Albrecht, va merge în Șilesia. Contele Arthur Potocki și contele Edmund Stadnitzky au cerutu regelui favorul, d'a fiică cvartirul generalu în Neszovice, bunul celui d'ântăiu și în palatul Barany în Cracovia. Taafe, Potocki și Mondel au plecatu din Viena la Ischl, pentru ca să rōge pe Maj. Sa a aprobă programul de caletoria.

La Ischl, unde petrece acuma Maj. Sa regele și regin'a, acusi vor sosi și alti oșpeti înalti. Se asigură, că la 10 l. c. imperatul Vilelm va merge a face acolo visita monarcului, asemenea are să sosēca acolo și principele Carol Domnul României, precum și principele Milan al Serbiei, carele abiă ce s'a întorsu acasa dela Ems. Însemnatarea politica a acestei conveniri este atât de evidentă, încât aceea nu se pōte ascunde.

Dela curtea româna. Domnitorul a sositu la 30 julie dela Sinaia, la București. Dnii ministrii și înaltii demnitari ai statului l'au întâmpinatu la gara. A. S. R. va rămâne câteva zile în capitala, ier dupa aceea se va întorce la Sinaia, de unde se crede că va plecă în curēndu cu Dōmn'a la Sigmaringen.

Sciri personale. *Mitropolitul-primatu al României* a plecatu în strainetate; înaltu Pr. SSa își propune a face visita la Sigmaringen, principelui Antoniu de Hohenzollern, parintele Domnitorului României, și va petrece două luni în strainetate. — *Dl dr. A. P. Alexi*, profesorul la gimnasiul din Naseudu, a sositu în septemân'a trecuta la Constantia, ca să studieze Flor'a Dobrogei. — *Dl CA Stolojanu*, ministru de justiția al României, a sositu la Constantia cu tōta famili'a sa. — *Dl Jaquet*, distinsul publicistu șviteranu, se afla de câteva zile în Iasi; dēnsul a mersu să studieze Români'a, care de câtva timpu deștepta atâta interesu și simpatia în tōta strainetatea. — *Vice-colonelul Seemann* s'a rentorsu din Mișcolțiu la Agri'a.

Banc'a Naționala a României. Cetimu în „Românul”, că principalul actu al constituirii Bancei Naționale a fost sevērșitu la 16/28 julie. Acționarii au alesu directorii pe dnii Teodor Mehedintțeanu, Teodor Stefanescu, Dimitrie Bilcescu și Emil Costinescu; au alesu censorii pe dnii Stefan Jōnide, Menelas Ghermany, Hillel Manoah și C. Stefanescu. Alesii acționarilor vor formă, împreuna cu guvernatorul și cu directorii și censorii ce va avē a-i numi guvernul, personalul diriguitoru al Bancei Naționale. Acuma dara și Români'a posedă acea prețioasă și binefacătoare instituțiune, care e menita a da unu nou avēntu activității economice a națiunii.

Românii din Satumare și-au facutu și dēnsii o di buna, și detera astfel semnu de viēția sociala. Primimu o corespundintă, prin care ni se împartășese, că tinerimea româna studiōsa din giurul Baiei-mari a arangiatu, în frunte cu dnii Dionisiu Branu și Constantin Lucaciū, la 24 julie, o petrecere de vēra în paduricea de lângă Satul nou, la care s'a întrunitu unu publicu numerosu, care la music'a Nutului din Șomcuta-mare și-a petrecutu fōrte bine. Petrecerea se deschise dupa miēdiadi la 4 ore cu „Ardelēna”, și dură până

deminēti'a. În pauza s'a cāntatu în choru: Cāntecul ginteii latine, Stēu'a României și altele; s'au dișu, firesce, și câteva toasturi, și anume de către dnii Stefan Biltiu, Simeon Stanu, N. Dosa, V. Magureanu, ier unu studentu, dl V. Ghetie, a declamatu niște poezii. Dintre dame se amintescu, dōmnele: Ana Biltiu, Ana Magureanu, Gizela Drumariu, Eufrosina Maniu, Elisabeta Toma, Maria Popu, și domnișorele: Teresia Osianu, Emilia Popu, Elena Lucaciū, Victoria și Eleonra Zoicașu. Emilia Dale.

Constantia s'a transformatu! „Farul Constantiei” scrie, că orașul tacutu și pacinicu de alta-data adi este plinu de viēția și veselia. Neîncetatu sosescu noi oșpeti, petrecerile se înmulțescu, monotonu a disparutu ca printr'o minune. Este musica militara pe bulevardu în tōte serile, musica militara și teatru grecescu la Gradin'a Schaff, Cafē Chantant la Gradin'a Orientala și lautari. În curēndu va sosi simpaticul Millo cu trup'a sa. Afara de acēsta, curiosii de a cunoșce datinele orientale și mai alesu music'a orientala, își vor putē satisface curiositatea, visitāndu cafenelele cāntānde ale turcilor. Aceia înșe cari aru dorī să cunoșca viēti'a orientala în capital'a Padișahului, cu ușurinția se imbarca la Constantia și dupa o leganare de vr'o 20 de ore pe undele azure ale mării, sosescu la Constantinopole.

Nenorocire mare s'a întēplatu nu de multu la Tinca în comitatul Bihariei, despre care primimu următoarele șire: La 27 julie în orașelul Tinca, facēndu-se unu podu peste Crișul negru, pe cānd lucratorii sapau locu pentru unu picioru al podului, pamēntul s'a cūtroplitu pe lucratori, și numai decāt a omoritu 6 omeni, ier vr'o 3 s'au ranitu greu. Dintre morti 5 au fost unguri, și unu romānu.

Cāne turbatu. Din F. Girișu, comitatul Biharia ni se împartășese următoarea șire: La 28 julie a vinitu în acēsta comuna unu cāne turbatu, și alergāndu de-a lungul satului, a mușcatu trei copii, doi de 5 ani și al treile de 7, pe unu în față, iēra pe cei doi la mări; toti sūnt în stare durerōsa, și nu este speranția să se vindece.

Sciri scurte. *Visit'a br. Calice* la București, în trecerea sa la postul de ambasadoru la Constantinopole, dupa asigurarea diuariului „N. fr. Pr.”, are o mare însemnatare. — *Contingentul de recruți* al anului 1880 în Români'a este chiamatu sub arme în tōte regimentele de dorobanti și calarasi, dela 20 august până la 20 oct. st. v. — *La Galati* se va face tramway, consiliul comunei a ținutu ședinția în privinția acēst'a. — *Cas'a tierci* în Budapesta, în care diet'a își ține ședințele, fiindu numai interimal zidita spre acēstu scopu, consiliul ministerialu s'o ocupatu zilele trecute cu ideia d'a cladi unu palatu nou; ministeriul ar voi să-l faca la podul Margareta, unde se proiectēza și trei palate ministeriale. — *Mostenitorul de tronul Rudolf* s'a rentorsu din Brusela la Praga. — *Manevrele în giurul Sibiului* în bataliōne durara până 'n 1 august, apoi începura esercițiile în regimente, cari vor dură până la 15 aug., atunci apoi vor începe manevrele mari cari se vor termină în 20 august. — *La Socodoru*, în comitatul Aradului, în 21 julie a fostu unu focu mare, care a nimicitu 20 de case. — *Fug'a lui Gabr. Dobos* din închisōrea dela Ilava e demințita de către directorul acelu penitenciaru. — *Tragerea loteriei la 31 julie*: Viena 87, 33, 86, 14, 11; Gratiu 60, 31, 21, 36, 46; Timișoara 16, 81, 10, 58, 54.

Necrolōge. *Teodor Georgescu*, simpaticul și distinsul compositoru de musica naționala, a încetatu din viēția la București, lasāndu 4 copii și o muma de 90 ani. — *Avram Voscinaru*, esecutoru la judecatori'a reg. cercuala din Chișineu, a muritu la Arad, în 27 julie, lasāndu șese orfani.

Cronic'a lunei.

Cuzo-vlachii, adeca românii din Macedoni'a, Tesali'a și Epiru, s'au deșteptatu în sfârșitu și ei din somnul cel de mörte. Opintirile nedrepte ale bulgarilor și grecilor i-au deșteptatu. Ei nu vor a mai purtá nici jugul bulgarescu, nici cel grecescu. Turci'a i spriginesce. Înainte cu mai multe septemáni, fruntașul acestei mișcări naționale, dl Apostol Margarit, a mersu la Constantinopolu, unde a convorbitu mai adese ori cu Kadri și Abeddin pașa, și apoi s'a rentorsu la Tricala și Metzowo. Barbatii de frunte ai românilor se adunara acolo, ca să auda împărteșirile din Constantinopolu ale lui Margarit, se svatuirá mai multu timpu și în sfârșitu hotarira, să se însotiésca și ei cu albanesii, cari își apera pâna la celu din urma stropu de sânge paméntul lor. Niște scrisori din Tesali'a spunu, că acésta hotarire a românilor e neclatita, și acusi lumea va auđi de faptele lor. Albanesii au arme pentru toti dușmanii grecilor, și anume pentru cuzo-vlachii.

Artisti români la Paris. Precum se scie, direcțiunea teatrului din București, în frunte cu dl directoru Ion Ghica, a tramisu în primaver'a acést'a pe dn'a Romanescu și pe dl Manolescu, dela teatrul naționalu din București, pentru ca să faca studii la Paris. „Literaturul“ afla, că amendoi facu progresu frumosu și au fost laudati de principalii profesori de acolo. Dn'a Romanescu studiéza roluri tragice, iér dl Manolescu comice.

Ce scriu străinii despre români. În „Archiv für slavische Philologie“ Jagic se ocupa de dicționarul dlui Cihac, din punctul de vedere mai multu bulgaru. Aceeasi opera a dlui Cihac, e analisata de dr. Gasser în „Literaturblatt f. german. und romanische Philologie“, care aduce cele mai frumoșe laude marei lucrări a ilustrului filologu, „în cërta mercu și fãra regazu cu dl Hașdeu“, cum dice dl Gaston Paris, renumitul profesoru dela Collège de France, vorbindu în „Români'a“ din aprile de operele iubitelui nostru scriitoru: „Limb'a româna vorbita între 1550—1600“ și de „Cãrtile poporane ale Românilor în secolul al XVI în raportu cu literatur'a cea nescrisa“. În acestu studiu de filologia comparativa, dice Gaston Paris, dl Hașdeu aréta o erudițiune de o avuția suprindețore, și mai la vale o gluma de invetiátu: „sè dea Dumneđeu să fia totu în cërta cu dl de Cihac, căci, din aceste discuțiuni, filologia românesca câștiga și câștiga multu. Studiele ambilor filologi nu trebuescu trecute cu vederea de nici unu romanistu care voiesce să merite cu dreptu acestu nume“. „The Academy“ din Londra (10 iulie) conține urmátorele rënduri: „Regenerațiunea României“, séu epoc'a renascerii la Români, de dl Kalist Wolcky; traducțiunea în limb'a englesă de dl T. L. Oxley se afla sub presa și va aparé în curéndu la librari'a Kerby and Endian.

Batali'a dela Candahar, dupa afirmarea diuarelor englese, n'a fost așa de mare, precum s'a anunțiatu la începutu. Ori cât de mare a fost, faptul este, că óstea englesă s'a nimicitu cu totul. O împărteșire mai noua spune, că numerul Afghanilor sub conducerea lui Ayub chan a fost de 12,000 ómeni cu 36 tururi, iér brigad'a generalului Burrow se compunea numai din 3000 ómeni. Comandantul Primerose apera Candaharul cu 2000 ómeni. Din Engliter'a au plecatu trupe ajutátore spre Indii.

Mam'a lui Skobeleff, omoríta de curéndu lângă Filipopoli, locuía mai totdeuna la Paris. Ea adorá pe fiul seu, il urmariá pretotindeni, așa și la sfârșitul resboiului trecut mersu la fiul seu pe câmpul luptei; atinsa de mila la vederea nenumeratelor victime, ea fundá lângă Filipopoli unu asilu unde puse a se cresce

200 de orfani bulgari. În lun'a trecuta se duse la orfanii sei, avéndu cu dèns'a tablouri fôrte frumoșe și o suma de bani; inse aprópe de Filipopoli, niște banditi, de cari pe acolo sânt multi, au ucis'o dimpreuna cu camerist'a sa.

Nascerea unui copilu regescu în Spani'a se procede și urméza cu mare ceremonia. Îndata ce medicul anuncia momentul, consiliul de ministrii se duce la palatu. Camer'a reginei numai o singura ușă pöte avé, acésta se deschide spre salonul în care sânt adunate comisiunile capilor palatului, deputațiunea cong. e-sului, aceca a senatului, amiralii, mareșalii, grandii Spaniei etc. Regele chiama pe președintele consiliului și pe ministrul justiției, cari intra în camer'a reginei, spre a auđi din gur'a medicului, că momentul nascerii e aprópe. Îndata-ce copilul e nascutu, regele il duce pe o tava acoperita în salonul în care se afla toti aceia pe cari rangul lor i-a chiamatu acolo. Regele presinta copilul seu tuturor deputațiunilor. La 24 de óre se face actul de înscriere în registrele stării civile. La nascerea ce va urmá, cardinalul patriarcu al Indiilor va dá tain'a botezului. Se scrie, inse că regin'a Cristina a protestatu energic, ca vr'unu barbatu strainu să fia de fația în camer'a ei, când dèns'a va nasce.

Sciri straine. *Russi'a* se sforțeza a dobândi consimțeméntul Sultanului la unirea Bulgariei cu Rumeli'a orientala, promițéndu Portii bani și spriginu în cestiunea greca. — *Poporatiunea din Franci'a* voiesce ca Franci'a să stea cu totul la o parte de acțiunea din Orientu, doresce ca trimiterea de oficeri în Greci'a să fia amânata și desaproba participarea la demonstrațiunea de flote. — *Pedéps'a cu mörte în Elveti'a* se va introduce iérasii; de curénd consiliulu cantonalu din Schwytz s'a pronunțiatu pentru restabilirea ei; acésta e al patrale cantonu, care a votatu așa. — *Ex imperatés'a Eugenia* a sositu în Engliter'a din caletori'a ce a facutu în tēr'a zulușilor. — *Dl Catargiu*, tramisul estraordinaru la curtea din Londra, la 30 iulie și-a presintatu scrisorile de acreditare. — *Albanesii și munte-negrinii* se ciocnescu din ce în ce mai adese ori și mai infocat; de curénd a fost o cîocnire la Dingas; din améndoue părțile au fost mai multi morti și raniti. — *Focurile în Russi'a continua!* Orașul Baronov a fost de curénd bréd'a flacărilor. Sinagog'a, o biserica și 160 case au fost reduse în cenușe. O singura uliția a scapatu neatinsa; unu copilu a peritu în flacări; perderile suferite se evaluéza la 150 mii ruble. — *Guvernul serbesc* a ordonatu mobilisarea a patru brigade de miliția, cari vor fi îndreptate spre granit'a bulgara și cea albanesa. — *Ultimatul puterilor cătra Porta* inca nu e decisu, dar demonstrațiunea cu flote se va face; curiosu inse, că și Turci'a vre să ia parte la acea demonstrațiune, cu dóue vase pantfërate. — *O mobilisare de proba* voiesce să faca guvernul francesu, spre a studiá nou'a organizațiune a trupelor; ea a și înscințiatu despre acést'a Germani'a, care a dișu, că n'are nimica de obiectatu, decât ca aceea să nu se faca la granițiile dènséi. — *Din Afghanistan* a sositu o scire, că norocul s'a întorsu iérasii pe partea englesilor, și generalul Primrose ar fi batutu pe Eyub chan pe tóta lini'a; vom vedé acusi ce se va adeveri! — *Principele Milan* au plecatu dimpreuna cu principess'a Natalia la 2 l. e. din Belgrad; el spre Ischl, ea spre Franzensbad. — *Principess'a Stefania* ðilele trecute a primitu dispensațiunei Papei, pentru d'a se puté cununá cu moștenitorul de tronu Rudolf, cu care e ruda în al treile gradu. — *Societatea teologica din Moscva* se ocupa cu idei'a d'a convocá unu conciliu ecumenieu al bisericeii gr. or.

Proprietaru, redactoru respundiatoru și editoru :

IOSIF VULCANU.